

Η ΑΝΕΚΤΙΜΗΤΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΩΡΩΝ (του Γιώργου Καλλή)

✘ Σήμερα που η αντίληψη της Ελληνικής κυβέρνησης περί ανάπτυξης συνίσταται στην πώληση δημόσιας γης, όπως το Ελληνικό σε Σαουδάραβες, στην ενοικίαση παραλιών και δασών ή την είσοδο εκεί με εισιτήριο, είναι καλό να θυμόμαστε τα παραδείγματα του Λονδίνου ή της Βαρκελώνης. Και να αντλούμε ελπίδα από το γεγονός ότι η κοινή ευημερία ούτε δύσκολη είναι, ούτε ακριβή. Απλά απαιτεί ένα σοβαρό δημόσιο μηχανισμό ο οποίος να κάνει αυτό για το οποίο υποτίθεται ότι υπάρχει. Να επενδύει δηλαδή στο δημόσιο και το κοινό, να τα προστατεύει και να τα συντηρεί. Όχι να αποποιείται των ευθυνών του νοικιάζοντας και ξεπουλώντας. Ένα κράτος το οποίο δεν μπορεί να διατηρήσει τα πάρκα, τις παιδικές χαρές ή τις παραλίες του, ελεύθερες για τους πολίτες του, δεν είναι κράτος.

Του Γιώργου Καλλή

Το 2003 και για πρώτη φορά μετά την πτώση του Φράνκο, η κεντρο-αριστερά κέρδισε τις εκλογές στην Καταλονία συγκροτώντας τρικομματική κυβέρνηση. Ένας από τους πρώτους νόμους που πέρασε, σε ισχύ έως και το 2011 όταν και τον κατήργησε η δεξιά κυβερνησή του CiU, ήταν ο περίφημος «νόμος για τις γειτονιές». Στόχος του η βελτίωση των συνθηκών στις πιο φτωχές γειτονιές της πόλης μέσω επενδύσεων σε δημόσιες υποδομές και στην αναβάθμιση των δημόσιων χώρων. Επενδύθηκαν 1.3 δις Ευρώ σε 141 γειτονιές για την κατασκευή παιδικών χαρών, πεζοδρομών, την αναβάθμιση πλατειών, και για καινούρια πνευματικά κέντρα (centros cívicos).

Το αποτέλεσμα; Σύμφωνα με την διδακτορική διατριβή της Roshanak Mehdipanah, η οποία πρόσφατα δημοσίευσε τα στατιστικά της στοιχεία στο [Journal of Epidemiology and Community Health](#),

η φυσική και ψυχική υγεία των κατοίκων στους δήμους οι οποίοι επωφελήθηκαν του προγράμματος βελτιώθηκε σημαντικά. Για παράδειγμα, ενώ μόλις 58% των γυναικών στους φτωχούς δήμους δήλωναν ότι έχουν καλή υγεία το 2006, το ποσοστό τους αυξήθηκε σε 69% το 2011 · σε δήμους, αντιθέτως, που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα το ποσοστό μειώθηκε από 75% σε 73%.

Άξιζε το κόστος της η επένδυση αυτή; Με μια κοντόφθαλμη οικονομίστικη λογιστική, όπως αυτή των τεχνοκρατών των μνημονίων που επικρατεί στις μέρες μας, προφανώς όχι. Δημόσιο χρήμα δαπανήθηκε χωρίς να παράγει ανάλογα έσοδα.

Μπορεί όμως να εκτιμηθεί σε Ευρώ η ανεκτίμητη διαφορά που έκανε η βελτίωση του δημόσιου χώρου στην ζωή τόσων ανθρώπων;

Αυτό σκεφτόμουν πριν λίγο καιρό, όταν Ιούνιο μήνα επισκεφτόμουν το Λονδίνο. Ήταν η πρώτη ηλιόλουστη μέρα του χρόνου, και ο κόσμος ξεχυνόταν από την ασφυκτική μεγαλόπολη στα πανέμορφα πάρκα της · άλλοι για να κάνουν ηλιοθεραπεία, άλλες για πικ νικ. Άλλες για να παίξουν ποδόσφαιρο, άλλοι για να φλερτάρουν. Άλλοι απλά για να κλείσουν τα μάτια τους κάτω από τον ήλιο και να σκεφθούν. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά από όλες τις φυλές του κόσμου, άλλοι καλοντυμένοι, άλλοι ρακένδυτοι, κάποιοι με μπούρκες, κάποιοι με μαγιά. Όλοι μαζί εκεί. Τι θα ήταν άραγε το Λονδίνο χωρίς τα πάρκα του, τι θα ήταν το Λονδίνο χωρίς το Χάιντ Παρκ;

Ένας κοντόφθαλμος τεχνοκράτης, στα πάρκα του Λονδίνου θα έβλεπε τεράστια διαφυγόντα κέρδη. Αυτή την στιγμή τα πάρκα του Λονδίνου δεν παράγουν κανένα άμεσο κέρδος. Αντιθέτως, η συντήρησή τους κοστίζει στο κράτος γύρω στα 21 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο. Δεν θα μπορούσαν τα έξοδά τους να καλυφθούν άνετα με ένα μικρό εισιτήριο στα εκατομμύρια των επισκεπτών; Δεν θα μπορούσε να πωληθεί μέρος τους για να πληρώσει τα έξοδα του υπολοίπου; Η αξία των πολυτελών κατοικιών στην οδό Χάιντ Παρκ 1, το νέο παιχνιδάκι για Σαουδάραβες και νεο-Ρώσους δισεκατομμυριούχους, εκτιμάται στα 1.5 δις Ευρώ. Σκεφτείτε πόσα χρήματα θα μπορούσε να βγάλει το Κράτος αν πούλαγε την γη

και επέτρεπε την οικοδόμηση στα 2,500 στρέμματα του Χάιντ Παρκ, ή τουλάχιστον στην περίμετρό του. Τα μάτια του υποθετικού μας τεχνοκράτη πρέπει να λαμπυρίζουν Ευρώ μόνο με την σκέψη.

Ευτυχώς ακόμα και στο Λονδίνο, την Μέκκα αυτήν του νεοφιλελευθερισμού, όπου τα πάντα σχεδόν ιδιωτικοποιήθηκαν, κανείς τεχνοκράτης δεν διανοείται να κάνει τέτοιους υπολογισμούς (ή τουλάχιστον, έτσι ελπίζω..). Η ανείπωτη υπόθεση είναι ότι τα οφέλη από την ελεύθερη πρόσβαση στα πάρκα είναι ανεκτίμητα. Σίγουρα είναι πολύ περισσότερα από τα λειτουργικά έξοδά τους. Περισσότερα και από τα διαφυγόντα δισεκατομμύρια της οικοπεδοποίησης. Και όταν λέω οφέλη, δεν εννοώ χρηματικά · δεν εννοώ τα έσοδα από τον τουρισμό που ρέει λόγω του Χάιντ Παρκ στο Λονδίνο, αφού είμαι σίγουρος ότι οι τουρίστες θα συνέχιζαν να έρχονται ακόμα και αν το Χάιντ Παρκ γινόταν εμπορική προέκταση της Oxford Street, όπως συνεχίζουν να έρχονται, όλο και περισσότεροι, στη Μύκονο και τη Σαντορίνη, όσο κτίζονται και ασχημαίνουν. Τα οφέλη στα οποία αναφέρομαι είναι άυλα · είναι τα οφέλη μιας καλύτερης, πιο υγειούς ζωής που δεν μεταφράζονται σε χρήμα. Είναι τα οφέλη μιας κοινωνίας, η οποία παρέχει χώρους όπου είμαστε όλοι ίσοι και η πρόσβαση σε αυτούς δεν εξαρτάται από το πορτοφόλι του καθενός. Η αξία αυτή του Χάιντ Παρκ δεν αποτιμάται σε χρήμα. Και ανεκτίμητο όντας, δεν μπορεί παρά να είναι κτήμα όλων. Για αυτό και δεν περιορίζεται η πρόσβαση. Και για αυτό τα έξοδα καλύπτονται από τον κρατικό κορβανά, από τον κοινό πλούτο όλων δηλαδή.

Το Λονδίνο δεν έγινε η πόλη των δημόσιων πάρκων, ούτε η Βαρκελώνη απέκτησε τις περίφημες ράμπλες και τις πλατείες της κατά τύχη. Οι καλοδιαχειριζόμενοι δημόσιοι χώροι είναι προϊόν κοινωνικής απαίτησης και πολιτικής βούλησης. Έχουν τις ρίζες τους σε μία εποχή όπου το «πολιτικό», το κοινό καλό δηλαδή, λάμβανε προτεραιότητα επί του οικονομικού. Μια εποχή όπου οι κοινωνικές προτεραιότητες δεν έμπαιναν στον προκρούστη των δημοσιονομικών εσόδων και εξόδων. Μια εποχή όπου τα πάντα δεν

αποτιμώνταν σε Ευρώ και αναγνωρίζονταν και αξίες άλλες από τις χρηματικές.

Σήμερα που η αντίληψη της Ελληνικής κυβέρνησης περί ανάπτυξης συνίσταται στην πώληση δημόσιας γης, όπως το Ελληνικό σε Σαουδάραβες, στην ενοικίαση παραλιών και δασών ή την είσοδο εκεί με εισιτήριο, είναι καλό να θυμόμαστε τα παραδείγματα του Λονδίνου ή της Βαρκελώνης. Και να αντλούμε ελπίδα από το γεγονός ότι η κοινή ευημερία ούτε δύσκολη είναι, ούτε ακριβή. Απλά απαιτεί ένα σοβαρό δημόσιο μηχανισμό ο οποίος να κάνει αυτό για το οποίο υποτίθεται ότι υπάρχει. Να επενδύει δηλαδή στο δημόσιο και το κοινό, να τα προστατεύει και να τα συντηρεί. Όχι να αποποιείται των ευθυνών του νοικιάζοντας και ξεπουλώντας. Ένα κράτος το οποίο δεν μπορεί να διατηρήσει τα πάρκα, τις παιδικές χαρές ή τις παραλίες του, ελεύθερες για τους πολίτες του, δεν είναι κράτος.

– Ο Γιώργος Καλλής είναι καθηγητής στο Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης.

Πηγή: [Εναλλακτικός, enallaktikos.gr](http://enallaktikos.gr)

Από: [Απέναντι Όχθη, apenantiOXthi.com](http://apenantiOXthi.com)

φωτογραφία: Hyde Park Λονδίνο (theworldorbust)